

Ka pea peab lõikama

Omanikul, kes ise raieid korraldab, tasub kõik käigud põhjalikult läbi mõelda

VIIO AITSAM

GUNNAR HENDRIKSON,
Stora Enso Metsa
ostujuht-konsultant

Majanduse peamine mõõdupuu on raha. Metsamajanduses on see aga natuke teistmoodi. Arvutada metsast saadav tulu ainult rahasse tundub mulle pooliku lähenemisena.

Erametsandus oli, on ja jääb pigem rahulikuks kõrvaltegevuseks. Seda enam peaks seal majandamine olema läbi mõeldud. Kümne aasta jooksul tehakse metsas midagi suuremat ju tavaliselt vaid üks-kaks korda.

TÄPNE PLAAN

Raied tehes võib omanik valida põhimõtteliselt kahe tegutsemisstrateemi vahel: võõrandab raieõiguse metsatööstusfirmale või teeb/organiseerib raie osaliselt või täielikult ise.

Lihtsam tee on selgitada välja usaldusväärseim partner ning jätta mured professionaalide kanda. Metsa puhul võib lihtsaim tee tihti osutuda ka kõige tulusamaks.

Midagi ei saa ette heita ka isetegemise soovile. Seda enam et vead maksab kinni omanik ise... ning oma rahakoti kaudu õppimine on siiani parim haridus.

Mida soovitan? Enne konkreetset raie-tegu tuleks kõik väga täpselt planeerida: kes lõikab, kes kokku veab. Tuleks sõlmida autoveo pakkujatega eelkokkulepped, selgitada välja, kuhu metsamaterjal müüa, millised on kvaliteedi- ja vastuvõtutingimused ostjatele. Iga sortimendi ostjale võiks olla ka tagavaravariant.

Metsa ülestöötamist mõjutab üldse nii palju tegureid, et plaan B igale tööetapile võib osutada otsustavaks. Ei ole mõeldav, et hakatakse metsa lõikama, teadmata, kuhu ja millistel tingimustel see materjal müüakse.

Kevadel pikalt metsa seisima jääv okaspuupuit on ürasekitele mõnus paljunemiskaik.

Näiteks: omanik planeerib kuusepalgi viia Imaverre ja lõikab selle 4meetriseks. Pärast selgub aga, et konkreetset hetkel kaotas ta vale pikkuse tõttu, võrreldes 4,3meetrisega, 50 kr/tm, ja võrreldes 5,2meetrisega koguni 100 kr/tm.

Väga tähtis on iga etapi ajastatus: millal alustada metsalõikust ja kui kaua see kestab ehk siis millal saab alustada järgmise etapiga (tuua kokkuveotraktor peale). Ei ole soovitatav, et metsamaterjal jääb järgatuna pikalt metsa alla. Talvel lõigatult selle kvaliteet küll ei lange, aga lume alla jäänuna võib osa metsa jääda.

TÄHTIS VÄLJAVEDU

Kevadel on olukord eriti terav: okaspuu metsamaterjal peab olema metsakaitselistel kaalutlustel metsast kadunud 1. juuniks. See on ka seaduses kirjas (metsa majandamise eeskirja § 21). Põhjuseks on metsakahjurid, kes metsa jäetud okaspuumaterjalis leiavad soodsa keskkonna paljunemiseks, ohustades nii ka läheduses kasvavat metsa.

Suvel raiutud puit peab olema metsast välja veetud ühe kuu jooksul. See on samuti kirjas nii seaduses kui ka saeveskite vastuvõtutingimustes. Vastasel juhul tekib laomädanik, mis teeb oma-

niku palgist küttepuid, nii et rahaline kahju on kuni kümnekordne.

TALVEL OMAD MIINUSED

Paljud omanikud soovivad raieid teha talvel. Iseenesest ei ole see vale, aga lähtuma peaks ikka iga konkreetse metsa kokku- ja väljaveotingimustest. Talvel on ülestöötajad raietega üle koormatud. Seetõttu on ka ülestöötamishinnad tunduvalt kõrgemad. Ülestöötamishinnal on samas väga suur kaal raietulu arvestuses: 10 krooni lisa ülestöötamise hinnas võib võrduda 100 krooniga palgi hinnas.

Saeveskid saavad talvel lühike aja jooksul väga suure hulga palki ning loomulikult viib pakkumise suurenemine hinna langetamisele. Seega talvel üles töötades võib saada lisaks kõrgematele kuludele ka palju madalamaid sortimendihindu.

Ei ole mõistlik üles töötada aastaringset raielanki talvel. Eesti oludes on talvist raielanki niigi ülemahtu palju. Talved seevastu jäävad järjest lühemaks ja ettearvamatumaks.

Talv ei ole metsa ainus puhkeperiood. Suve keskel on puudel samuti aeg, kus tehakse üks väike n-õ uinak ehk kasv pisut soikub ning mets on valmis taluma põuda ja kuuma. Kuiv suvi aga võimaldab ka hulga nn talviseid lanke üles töötada.